ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Потюк Софії Василівни на тему
“Проблеми формування інклюзивного освітнього середовища початкової школи засобами інноваційних технологій (кінець XX – початок XXI століття)”
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

1. Актуальність теми дисертації

Актуальність проблеми формування інклюзивного освітнього середовища початкової школи засобами інноваційних технологій зумовлені низкою чинників, які спричиняють поширення негативних явищ, таких як: загострення проблем зі здоров'ям людини, починаючи з раннього дитинства; збільшення кількості дітей та дорослих з вадами психофізичного розвитку; погіршення стану здоров'я дітей та дорослих тощо. З 2014 року спостерігаються постійні тривоги, хвилювання, напруженість, панічні атаки, посилення тривоги та стресу, які, безумовно, все частіше прослідковуються після повномасштабного вторгнення. Із вищезазначеними проблемами повноцінно не можуть жити більшість українців. У зоні високого ризику – діти.

У роботі акцентовано на тому, що в умовах сьогодення важливо розвинути в молодших школярів інтерес до набуття знань про власне здоров'я, сформувати почуття відповідальності та обов’язку, мотивацію до навчання та соціальної активності; у педагогічних працівників – мотивацію особистісного розвитку, психологічну стійкість та резильєнтність, ініціювати розуміння цінності впровадження інноваційних технологій як чинника формування здоров’язбережувальної компетентності та функціонування ІОС, створення атмосфери довіри, мотивації до навчання та врегулювання проблемних ситуацій, сприяти розвитку інноваційного мислення, зокрема у процесі реалізації інноваційних технологій у ПШ. На підставі визначеної актуальності автором було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

2. Зв’язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертація виконана відповідно до загального напряму науково-дослідницьких робіт кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка як складова комплексної наукової проблеми «Українська освіта у контексті європейських інтеграційних процесів» (0117U005400).

Тему дисертації затверджено вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (протокол № 11 від 31 жовтня 2019 року) й узгоджено у Міжвідомчій раді з координації

досліджень у галузі освіти, педагогіки та психології НАПН України (протокол № 5 від 30 листопада 2021 року).

3. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Обґрунтованість положень та висновків, котрі виносяться на захист, підтверджується тим, що розробки здобувача ґрунтуються на результатах історико-педагогічних досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, а також опираються на потужну науково-методологічну та практичну базу та відповідний педагогічний інструментарій.

Дисертаційне дослідження характеризується належним ступенем обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, який забезпечений застосуванням комплексу методів, адекватних меті, об'єкту, предмету та завданням дослідження; практичним аналізом стану досліджуваної проблеми в теорії та практиці; кількісною обробкою та якісним аналізом результатів експериментальної роботи; апробацією й упровадженням результатів дослідження в практику роботи закладів вищої педагогічної освіти.

Дисертаційна робота відзначається аргументованістю, доказовістю, переконливістю, глибиною аналізу. Всі положення, висновки і пропозиції, представлені у дисертації, є науково обґрунтованими, мають теоретичне і практичне значення, містять конкретні практичні рекомендації. Дисертантка уникає поверховості в науково-дослідницькій діяльності, зокрема у викладі теоретичного й прикладного матеріалу.

4. Наукова новизна результатів дослідження

- *вперше науково обґрунтовано* значення і роль засобів інноваційних технологій як засобу формування інклюзивного освітнього середовища початкової школи в Україні з кінця XX – XXI століття, відповідно до реформ Міністерства освіти і науки;
- *проаналізовано* механізми, способи, засоби та різноманіття інноваційних технологій у процесі формування інклюзивного освітнього середовища початкової школи;
- *досліджено* суть, зміст та завдання інноваційних технологій;
- *обґрунтовано* специфіку засобу інноваційних технологій для реалізації завдань формування інклюзивного освітнього середовища початкової школи;
- *з'ясовано* особливості застосування засобів інноваційних технологій для формування інклюзивного освітнього середовища початкової школи.

5. Практичне значення результатів дослідження

Матеріали, результати дослідження, методичні рекомендації можуть бути використані при організації навчально-пізнавальної та позашкільної діяльності вчителями початкових класів і керівниками закладів загальної середньої освіти, в педагогічній роботі вихователів закладів дошкільної освіти, в науковій роботі студентами, аспірантами. Теоретичні положення,

обгрунтовані в дисертаційному досліджені, можуть бути використані як база для бакалаврських, магістерських робіт з педагогіки.

Наукові розробки автора та отримані результати використані в освітньому процесі:

- Концівського ліцею Холмківської сільської ради Ужгородського району Закарпатської області (довідка № 01-24/24 від 14.02.2024),
- Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (№488 від 04.04.2024)
- навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (протокол №9 від 13.03.2024),
- Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 01-08/191 від 04.04.2024).

6. Повнота опублікування результатів дисертації

Основні положення та результати дисертаційного дослідження Потюк С.В. оприлюднено в 22 публікаціях: 18 одноосібних. З них: 7 – статей в наукових фахових виданнях України, 15 – у збірниках матеріалів доповідей на науково-практичних конференціях.

У публікаціях здобувача достатньою мірою розкрито основні положення дисертації, які виносяться на захист, висвітлено суть наукової новизни отриманих результатів. Публікації відповідають встановленим вимогам, в них визначено наукові задачі, методи їх вирішення й описано отримані наукові результати.

Статті в наукових фахових виданнях України та у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних

1. Потюк С. В. Сендплей як чинник формування здорового способу життя. *Науково-педагогічний журнал «Молодь і ринок».* 2022. №. 2/200. С. 166-169. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.244299
2. Потюк С. В. Використання пет-терапії в початковій школі як умова формування здоров'язбережувальної компетентності. *Педагогічні науки: теорія та практика.* Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2022. № 2. С. 133–138. DOI: https://doi.org/10.26661/2786-5622-2022-2-20
3. Потюк С. В. Особливості застосування здоров'язбережувальних технологій в початковій школі. *Науковий фаховий педагогічний журнал категорії «Б» Волинського національного університету імені Лесі Українки. Acta Paedagogica Volyniense.* Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. №3. С.82-88. DOI: https://doi.org/10.32782/apv/2022.3.12
4. Потюк С. В. Використання арт-терапевтичних технологій при роботі з дітьми з особливими освітніми потребами в початковій школі. *Інноваційна педагогіка. Одеса: Видавничий дім «Гельветика».* 2022. № 47. С. 118–122. DOI: https://doi.org/10.32843/26636085/2022/47.22
5. Пантюк Т. І., Ярушак М. І., Прейс Н. І., Потюк С. В. Інноваційні технології як чинник формування здорового способу життя дітей. *Гірська школа українських Карпат.* Івано-Франківськ. 2019. № 21. С. 26–29. DOI: https://doi.org/10.15330/msuc.2019.21.25-29.

6. Потюк С.В. Використання кольоротерапії в інклюзивному освітньому середовищі початкової школи. *Інноваційна педагогіка.* Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. № 54. Том 2. С. 61–64. DOI: https://doi.org/10.32782/26636085/2022/54.2.12

7. Потюк С.В. Особливості застосування кейс-технологій в інклюзивному освітньому середовищі початкової школи. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. № 17 (49). С. 49–54. DOI: https://doi.org/10.24919/2413-2039.17/49.7

Статті у наукових виданнях іншої держави:

8. Пантюк Т. І., Ярушак М. І., Павлюх Н. С., Потюк С. В. Дошкільна освіта в умовах сьогодення: детермінанти і домінант. *An International jornal.Herald pedagogiki. Nayka I Praktyka*. Warszawa. 2020. № 51. С. 96–99. DOI: http://www.xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/files/97_3_ii_2020_herald_pedagogiki__51.pdf

9. Потюк С. В. Казкотерапія як чинник формування здорового способу життя дітей. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. Серія: педагогіка та освіта. 2021. № 8 (вересень). С. 299–302. DOI: https://doi.org/10.36074/grail-of-science.24.09.2021.57

Опубліковані праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

10. Пантюк Т. І., Потюк С. В., Гамків К. М. Формування здорового способу життя дітей дошкільного віку засобом інноваційних технологій. *Labyrinths of Reality* : materials of the VII International scientific and practical conference (Monreal, February 14–15, 2020). Monreal, 2020. Issue 2 (7). С. 100–102.

11. Потюк С. В. Рухова активність як чинник формування здорового способу життя учнів початкової школи. *Scientific collection "Interconf"* : materials of the III International Scientific and Practical Conference Science education, innovation topical: Issue and modern aspects (Tallinn, June 25–26, 2021). Tallinn. 2021. № 64. С. 113–116.

12. Потюк С.В. Петтерапія як чинник формування здорового способу життя учнів початкової школи. *Scientific collection "Interconf"* : materials of the IX International Scientific and Practical Conference Challenges in science of nowadays (Washington, July 16–18, 2021). Washington. 2021. № 66. С. 162–165

13. Потюк С. В. Проектна діяльність як одна з форм інноваційних технологій. *Collection of scientific papers Scientia*: materials of the II International Scientific and Theoretical Conference The driving force of the science and trends in the development (Coventry, August 20, 2021). Coventry. 2021. С. 43–44

14. Потюк С. В. Кольоротерапія як засіб формування інклюзивного освітнього середовища початкової школи. *Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених :* матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 18 листопада 2022 р.). Львів – Торунь : Liha-Pres. 2022. С. 321–324

15. Потюк С. В. Арт-терапевтичні технології у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. *Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень* : матеріали II Міжнародної наукової конференції (м. Львів, 24 вересня 202 р.). Вінниця: Європейська наукова платформа. 2021. Т. 2. С. 77–78

16. Потюк С. В. Ігротерапія у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах Нової української школи. International Science Group: materials of the XV International Scientific and Practical Conference "Trends in the development of the practice and science" (Oslo, December 28–31, 2021). Oslo. 2021. С. 272–274

17. Потюк С. В. Особливості формування здорового способу життя першокласників в Новій українській школі. *Collection of scientific papers Scientia*: materials of the II International Scientific and Theoretical Conference Sectoral research XXI : characteristics and features (Chicago, April 22, 2022). Chicago. 2022. Volume 3. С. 44–45

18. Потюк С. В. Вплив музикотерапії на дитину з особливими освітніми потребами в початковій школі. *Collection of scientific papers Scientia*: materials of the IV International Scientific and Theoretical Conference Formation of innovative potential of world science (Tel Aviv, State of Israel, December 23, 2022). Tel Aviv. 2022. С. 127–128

19. Потюк С. В. Використання казок В. О. Сухомлинського як засобу формування здоров'язбережувальної компетентності учнів початкових класів. *Василь Сухомлинський в діалозі з сучасністю. Шлях до серця дитини в травматичних ситуаціях життя* : електронний збірник матеріалів XII Міжнародних та XXIX Всеукраїнських педагогічних читань (Чернігів, 30 вересня, 2022). Чернігів: НУЧК імені Т. Г. Шевченка.2022. С. 174–175

20. Потюк С.В. Сутність ігрових технологій в інклюзивному освітньому середовищі Нової української школи. *Розвиток освіти в кризових умовах: історія, теорія, практика* : збірник наукових праць Всеукраїнської науково- практичної конференції (Дрогобич, 27–28 квітня, 2023 року). Дрогобич : ДДПУ ім. І. Франка, 2023. 276 с.

21. Федорова О. В, Потюк С. В. Найбільший скарб для України та родини – здорова дитина. *Сучасні аспекти збереження здоров'я людини :* збірник праць XIII Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (сан. "Квітка полонини", 2–4 квітня 2020 року). Ужгород. 2020. С. 220–222

22. Потюк С.В. Сучасні аспекти вивчення української мови у закладах загальної середньої освіти початкової школи в класах з навчання національних меншин. *Державотворча й об'єднувальна функції української мови: реалії, перспективи* : збірник праць науково-практичного дискурсу «Імплементація в Закарпатській області Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»: реалії та перспективи. (м. Ужгород, 27 жовтня 2023 року). Ужгород. 2023. Спецвипуск інформаційного бюлетеня № 42–43. С. 136–143

7. Апробація матеріалів дисертації.

Основні положення та результати дослідження оприлюднено на наукових, науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах різного рівня:

Основні положення і висновки дисертації були представлені й обговорювалися на засіданнях кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, а також шкільного методичного об'єднання вчителів початкових класів Концівського ліцею Холмківської сільської ради Ужгородського району Закарпатської області та Минайської філії Концівського ліцею Холмківської сільської ради Ужгородського району Закарпатської області. Крім того, матеріали розкриті у доповідях на науково-практичних конференціях та науковому дискурсі: міждисциплінарній науково-практичної конференції "Сучасні аспекти збереження здоров'я людини" (сан. Квітка полонини, 2020 р.); міжнародній науково-практичній конференції "Science, educational, innovation topical: issue and modern aspects" (Таллінн, 2021 р.); міжнародній науково-практичній конференції " Challenges in science of nowadays" (Вашингтон, 2021 р.); міжнародній науково-практичній конференції "The driving force of the science and trends in the development" (Ковентрі, 2021 р.); міжнародній науково-практичній конференції "An integrated approach to science modernization: methods, models and multidisciplinarity" (Відень, 2021 р.); міжнародній науково-практичній конференції "Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень" (Львів, 2021 р.); міжнародній науково-практичній конференції "Trends in the development of the practice and science" (Осло, 2021 р.); міжнародній науково-практичній конференції "Sectoral research XXI: characteristics and features" (Чикаго, 2022 р.), XII Міжнародних та XXIX Всеукраїнських педагогічних читань «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю. Шлях до серця дитини в травматичних ситуаціях життя» (Чернігів, 2022 р.), VIII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених» (Одеса, 2022 р.), VI міжнародній науково-практичній конференції «Formation of innovative potential of world science» (Ізраїль, 2022 р.) Всеукраїнській науково-практичній конференції «Розвиток освіти в кризових умовах: історія, теорія, практика» (Дрогобич, 2023 р.); науково-практичному дискурсі «Імплементація в Закарпатській області Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»: реалії, перспективи» (Ужгород, 2023 р.).

8. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Особистий внесок здобувача полягає в одноосібно виконаному науковому дослідженні, яке відображає авторський підхід до обґрунтування проблеми формування інклюзивного освітнього середовища початкової школи засобами інноваційних технологій. Усі наукові результати, які викладено у дисертації, одержані автором самостійно, з наукових праць, виданих у співавторстві, використано лише ті матеріали, які є результатом

особистої роботи здобувача. В опублікованих статтях у співавторстві автору належать ідеї щодо наукових та практичних аспектів застосування інноваційних технологій.

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційна робота складається із анотації українською та англійською мовами, вступу, двох розділів та висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел (278 найменувань) та додатків (на 59 сторінках). Загальний обсяг дисертації становить 312 сторінок, з них 197 сторінок викладено основний зміст. Дисертація містить 22 таблиці і 7 рисунків.

Дисертація виконана українською мовою, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі (точність, логічність, лаконічність, зрозумілість, зв'язаність, цілісність, завершеність). Рукопис дисертації чітко структурований, характеризується завершеністю тексту кожного з розділів, належною мовностилістичною грамотністю. Структура роботи та її оформлення відповідають вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

10. Відомості про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

Під час виконання дисертації аспірантка дотримувалася принципів академічної доброчесності, що підтверджено висновком експертної проблемної комісії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

Дисертаційну роботу було перевірено на ознаки академічного плагіату за допомогою інформаційної системи виявлення збігів «Unicheck» у відділі інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотеки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

У процесі перевірки виявлено окремі збіги з власними науковими публікаціями здобувачки, загальновживаною термінологією та посиланнями на використану літературу. Виявлені в роботі текстові збіги не мають ознак академічного плагіату і є правомірними.

Дисертаційна робота Потюк С.В. є результатом самостійних досліджень здобувачки, відзначається змістовністю, обґрунтованістю ключових позицій, не містить елементів запозичень без посилання на джерело та відповідає принципам академічної доброчесності.

11. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим «Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року за № 44.

Дисертація **Потюк Софії Василівни «Проблеми формування інклюзивного освітнього середовища початкової школи засобами інноваційних технологій (кінець XX – початок XXI століття)»** зі

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки повністю відповідає вимогам "Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40, та може рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 01 Освітні, педагогічні науки.

Голова засідання фахового
наукового семінару, доктор
педагогічних наук, професор Олена НЕВМЕРЖИЦЬКА

Дрогобицький державний
педагогічний університет
імені Івана Франка
Підпис
ЗАСВІДЧУЮ
вчений секретар

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
02128436